

[Hastrup.]

Se, hvis det pristal, der i går blev offentliggjort, er normgivende for prisudviklingen i de kommende år — eller rettere: hvis man turde håbe på, at pristallet slet ikke ville stige over en meget lang periode — kunne der vel være et håb om, at den gradvise normalisering på grundlag af de lovforslag, vi har til behandling i dag, og den nu stedfundne lejevurdering ville tilvejebringe det ønskelige, ensartede prisniveau inden for den fastlagte periode. Normaliseringen bygger jo på en forventning om, at priserne, som de ville have været, såfremt forholdene i dag var frie, også vil kunne holde og være de rigtige i 1975 — og det må man naturligvis erkende er en dristig forventning. Det bør dog tilføjes, at prisforskellene til den tid naturligvis ville være blevet væsentlig større, såfremt lovgivningsmagten slet intet havde foretaget sig i denne omgang. Der er mange, som hævder, at der vil være en endnu større spændvidde mellem huslejeniveauerne om 8 år, end der er i dag. Det tør jeg ikke sige noget om; men det tør i hvert fald siges, at lejeloven vil bidrage til, at spændvidden bliver mindre, end den ville være blevet uden disse love.

Skulle det vise sig, at forventningerne ikke holder stik, er der to muligheder. Den ene består i, at hele problemet kan tages op til fornyet overvejelse på et eller andet tidspunkt, såfremt der i øvrigt kan opnås enighed herom imellem forligspartierne. Til den tid vil det måske være lettere, fordi boligsikringsordningen i så fald er indarbejdet som et begreb i befolkningens bevidsthed og kan bidrage til at skabe tryghed omkring disse forhold.

Men den anden mulighed, som ikke er et alternativ, men som under alle omstændigheder bør anvendes, består naturligvis i, at der gøres en endnu større indsats for at øge og billiggøre nybyggeriet, navnlig i de områder af landet, hvor bolig mangelen er mest udtalt. Kun i så fald kan der være et håb om at standse prisstigningen for nybyggeriet. Vi har jo set eksempler på produktionsområder, hvor man i kraft af en tilstrækkeligt rational produktion har været i stand til at trodse den almindelige prisudvikling, og det ville være højst ønskværdigt, om noget tilsvarende kunne indtræffe også på boligområdet. Men betingelsen herfor er, at

bygherrer, entreprenører, håndværkere, arkitekter, ingeniører og andre, som beskæftiger sig med byggeopgaven, får tid og fred til at rationalisere og langtidsplanlægge, så de ikke gang på gang bliver stillet over for nye vilkår, f. eks. i form af nye byggereguleringer eller trusler om ændrede beskætningsvilkår for nybyggeriet, hvilket skaber usikkerhed og uvægerlig forstyrrer chancen for en masseforsyning af markedet.

Det er også en betingelse, at opsparing til boligformål øges. Det er, mener jeg, en utopi at tro, at staten alene skulle være i stand til at skaffe midlerne. Den statslige boligfond løser ikke problemerne, for den kan kun tilvejebringes igennem øgede skatter, og øgede skatter hæmmer arbejdslysten. Dette selv at kunne erhverve og eje en bolig øger derimod befolkningens produktive indsats.

Endelig er der så problemet omkring grundpriserne — et problem, der i det lange løb kun vil kunne løses igennem en forøgelse af udbuddet af byggemodne grunde. Noget sådant er aftalt i boligforliget, men vi savner stadig væk et forslag om, hvordan regeringen agter at omsætte denne aftale i praksis.

Et årligt nybyggeri på 40.000 boliger tror jeg ikke er tilstrækkeligt. Vi må op på mindst 60.000 nye boliger om året i løbet af de kommende år, og dette nybyggeri må ledsages af et omfattende byggeri af kollegie- og plejehjemspladser. Et sådant byggeri behøver ikke nødvendigvis udelukkende at foregå på det offentlige regning. Der er utvivlsomt mange mennesker, der gerne vil yde en indsats f. eks. på forsikringsmæssig basis for at opnå ret til en god plejehjemsplads på deres gamle dage, og det er jo hævdet, at 10 plejehjemspladser frigør 9 boliger til fordel for andre.

Lejevurderingen er nu ved at være tilendebragt, omend der er forsinkelser, navnlig for så vidt angår vurderingen af erhvervslejemål. Resultatet af vurderingen har overrasket nogle og forskrækket andre. Fra visse sider er der udfoldet temmelig energiske anstrengelser for at puste denne forskrækkelse op til noget i retning af et chok. Det var ikke det konservative folkepartis idé, at normaliseringen af lejemarkedet skulle baseres på en lejevurdering, men vi accepterede denne tanke, da den blev